

Vprašanja in odgovori.

Radi rekviriranja žita. V „Straži“ sem čital, da prosa ne bo treba oddajati. Ko pa pridejo rekvirirani, nam pa odmerijo, da ga moramo oddati precejšnjo množino. Ali je tako postopanje opravičeno ali ne? Ali imajo pravico, ubogega kmeta tako prijemati? Kdo je temu kriv? Kam se naj obrnem in kje naj iščem pravice? — **Odgovor:** V knjižici, ki jo je izdalo Stajersko cesarsko namestništvo v svrhu poduka za člane rekvizijskih komisij, je na 5. strani v 5. vrsti stavek: Prosa ni treba oddajati. Vprašali smo v tem oziru tudi na mariborskem okrajnem glavarstvu in se nam je reklo, da če je tudi kaka komisija komu pomofoma predpisala, da mora proso oddati, mu tega ni treba storiti. Kdor hoče proso sam rad oddati, se mu seveda ne stavijo nobene zapreke.

Radi masti in masla. Ali bodo res rekvirirali tudi svinjsko mast in surovo maslo? — **Odgovor:** Za nekoliko časa ostane oddaja špeha in svinjske masti kakor dosedaj. Vendar ni izključeno, da se bo pozneje upeljalo tudi rekviriranje zabele in svinjske masti, vendar se bo za vsako osebo v družini in tudi za delavce pustila dovoljna množina. A gotovega še zaradi rekviriranja špeha in svinjske masti ni nič določenega, za to se ne daje begati po špekulantih. Tudi zaradi surovega masla še ni nič določeno. Misli pa se zaradi surovega masla tako-levrediti: Kdor oddaja mleko družinam, bo ga smel dalje oddajati, kdor ga ne oddaja, bo smel na dan za vsako osebo v družini in za delavce porabiti pol litra, drugo pa podelati v surovo maslo, ki se bode moralo oddati. Vaše glavarstvo (konjiško) bo moralo oddati 230 kg surovega masla na dan. Tako se namerava, odrejenega pa še ni nič.

Radi razdelitve moke. Prosim, kaj naj napravim s svojimi šestimi otroci. Dobim samo 6 kil moke na mesec, pa štirje otroci v šolo hodijo. Jaz jim nimam kruha dati. Če se razdelitev moke ne obrne na bolje, ne morejo več v šolo. Jaz nimam nič svojega zemljišča. Pri kmetih pa sedaj nič ne dobim, ker sami nimajo nič in se vsak za se boji, kaj še bo za pod nos. — **Odgovor:** Na vsako karto bi se vam moralo dati 2 kg moke. Ako je Vaš trgovec ne dobi dovolj, naj občina poroča okrajnemu glavarstvu in prosí, da bi se z ozirom na več ubožnih družin poslalo primerno množino moke. Ali ni pri Vas šolske kuhinje?

Radi sladkorja. Komu se naj veruje, časopisu ali trgovki? Časopisi so objavili, da se do dne 1. aprila sladkorne karte (9 osmink) delijo, in da se dobi sladkor na vse osminko, čeprav vse na enkrat ne. Trgovka da samo 1 kilo na celo karto, pridržijo si pa 1 osminko in trdi, da je okrajno glavarstvo izjavilo, da ta osminka na deželi nima prav nobene veljave. Zakaj pa drugi trgovci strankam 9 osminko vrnejo in jih opozorijo, da dobijo na to osminko prihodnjič sladkor? V katerem času se mora sladkor strankam razdeliti? Sladkor in karte so tukaj, stranke pa morajo na sladkor, katerega željno pričakujejo, pri trgovki več dni čakati. — **Odgovor:** Trgovka mora dati 1 osminko karte nazaj, ker je bil ravno te dni poslan zopet sladkor na trgovce na deželi. Okrajno glavarstvo je izrecno naročilo trgovcem, da morajo dati en odrezek (eno osminko) karte nazaj. Ako kak trgovec tega noče storiti, ga lahko javite okrajnemu glavarstvu. Sladkor mora trgovec takoj razdeliti, kakor hitro si ga za prodajo pripravi. Ako se prepočasno postopa, javite tudi okrajnemu glavarstvu.

Radi tkanja platna. V „Slov. Gospodarju“ ste nedavno priporočali, da naj sejemo mnogo lanu in konopelj, da bomo imeli dovolj domačega platna. Vprašam Vas pa, kdo bo nam platno tkal, ko nimamo na blizu in daleč nobenega tkalca. Edini tkalec v sosednji občini, ki je tkal za 20 občin, je bil lansko leto vpoklican, dasiravno so občine prosile za njegovo oprostitev. Koncem leta 1916 je tudi ta mož padel in tako sedaj ni upati, da bi nam kdo tkal platna. Ali bi ne kazalo, da bi se poslalo nekaj invalidov v tečaj za tkalce in da bi vlada dala na razpolago več novodobnih strojev za tkanje platna? Se prosí odgovora. — **Odgovor:** Tkanje vam opravi c. kr. kaznilnica v Mariboru. Obrnite se na ta naslov. Vaša misel glede invalidov je dobra. Našim postancem bomo priporočali, da na merodajnem mestu sprožijo misel, naj se več invalidov izuri za kmetske tkalce.

Radi draženja. Gospod urednik! Te dni sem čital v nekem dunajskem listu, da stane na Dunaju 1 kilogram stajerskih jabolk 2 K 60 v, 3 K in celo po 4 K. To so tista jabolka, katera so dunajski trgovci letošnjo jesen in zimo kupovali v naših krajih prvotno po 50 v, in nazadnje po 1 K 20 v 1 kg. Ali je to pravično, da se naše kmetsko blago prodaja s tako velikanskim dobičkom? Kmet, ki mora dolga leta gojiti in negovati sadno drevje ter čakati na sad, plačevati leto za letom velike davke in obresti, niti približno toliko ne dobi za sad, kolikor zaslužio tuj prekupeč v nekaterih dneh, v par tednih. — **Odgovor:** Kakor izvemo, so oblasti ostro nastopile proti dunajskim prekupcem in so jih dale celo več zapreti. Gotovo bodo vsaj nekateri dražilci obšutno kaznovani. Edina pomoč proti izsesavanju naših sedjarjev bi bila združna prodaja sadja, kakor je ure-

jena v drugih deželah. S to organizacijo bi morala začeti kmetijska šola v St. Juriju.

Radi potovanja in potnih izkaznic. Kako listino moram imeti, ako hočem kam dalje potovati po železnici? — **Odgovor:** Ako se peljete iz Celja v Maribor, ali iz Celja na Zidani Most, ali sploh na kak drug kraj na Slovenskem Stajerskem, vam pravzaprav ni treba nobene potne listine. Radi previdnosti pa je vendar dobro, da vzmete seboj na pot eno izmed teh listin: domovnico, delavsko knjižico, krstni list, orožni list ali pa izkaznico, ki vam jo da župan. Ako pa hočete potovati izven Stajerske ali čez Spillfeld proti severu, morate imeti potni list, ki ga dobite na okrajnem glavarstvu. Ko greste na glavarstvo po potni list, vzemite seboj izkaznico, ki vam jo poda župan, fotografijo in kolek za 3 K. Ako potujete na Kranjsko Koroško ali kako drugo deželo, ki spada pod ožje vojno ozemlje, morate še dobiti dovoljenje za potovanje od tamošnjega vojaškega poveljstva. V tem oziru vam dajo na okrajnem glavarstvu natančnih pojasnil.

Črvi v ozimnem žitu. Meseca septembra 1916 vsejana ozimna se mi je dobro vkoreninila. Upal sem na najboljšo žetev. Ko je sedaj skopnel sneg, sem opazil, da so cele plasti žita močno splenale. Ko sem posamezne rastline natančneje preiskal, sem v mnogih našel $\frac{1}{2}$ do $\frac{1}{4}$ cm dolgega črva s črno piko. Rastlinice, v katerih je črv, so suhe. Od kod so ti črvi in kaj mi je storiti, da jih zatrem? — **Odgovor:** Črvi so se zaredili pod snegom, ker zemlja ni bila prav nič zmrznjena. Ko smo vprašali na tukajšnji deželni sadjarski in vinarski šoli, odkod so črvi in kako jih zatreti, so nam rekli, da je to čisto nova prikazen. G. ravnatelj Zweifler Vas prosí, da bi več rastlinic s črvi prinesli k njemu, da jih preišče in vam potrebno svetuje.

Tedenske novice.

Čenjeni naročniki, pozor! Vsi naročniki, ki nam se dolgujejo kaj naročnine za nazaj ali še niso obnovili iste za naprej, imajo danes na ovitku modri križ, da jih s tem opozorimo na plačilo. Prosimo jih, da takoj pošljejo denar, ker se njim bo drugače list koncem tega meseca ustavil. — „Slovenski Gospodar“ stane: za celo leto 6 K, za pol leta 3 K, za četrt leta 1.50 K. Za vožake pa stane: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrtletno 1 K.

Smrt. † Župnik Ivan Tomanič. Dne 19. marca zvečer je umrl č. g. Ivan Tomanič, župnik pri Sv. Urbanu pri Ptuj, v 67. letu svoje starosti. Rojen je bil leta 1850 pri Sv. Tomažu pri Veliki Nedelji in v duhovnika posvečen dne 22. julija leta 1880. Kot kaplan je služboval v Vitanju, pri Mariji Snežni, pri Sv. Juriju ob Tabornu, pri Sv. Tomažu pri Veliki Nedelji in v Jarenini do 1. marca 1895, ko je bil imenovan za župnika pri Sv. Urbanu pri Ptuj. Pogreb se je vršil dne 22. marca ob 10. uri popoldne. Blagi mož naj v miru počiva! — † Župnik Jernej Pernat. V Mariboru je na Jožefovo umrl v 57. letu svoje starosti vpokojeni župnik v Selah, č. g. Jernej Pernat. Rojen je bil leta 1860 v Cirkoveah na Dravskem polju in v mašnika posvečen leta 1885. Kot kaplan je deloval v Ribnici na Pohorju, pri Mariji Snežni, Mali Nedelji, Sv. Rupertu nad Laškimi, v Majšpergu, v Kapelah pri Radgoni, pri Sv. Juriju ob Ščavnici, pri Veliki Nedelji, na Pilštanju pri Kozjem, in slednjič v Žitlah do leta 1903, ko je postal župnik v Selah pri Slovenjgradcu. Od leta 1912 je živel v pokoju v Mariboru. Bil je tukaj vedno bolehen in je zadnji čas trpel tudi precejšnje pomanjkanje, katerega ga je sedaj rešila smrt. Pogreb se je vršil dne 21. marca iz deželne bolnišnice na mestno pokopališče ob 4. uri popoldne. Svetila mu večna luč!

Sestnajsta vojna pobožnost v mariborski stolnici, ki se je vršila na Jožefov praznik, dne 19. tm., je bila izredno izpodbudna in veličastna. Že brž v začetku molitvene ure, ob petih popoldne, so bili vsi prostori cerkve polni pobožnih molilcev, ki pa so še vedno prihajali, med njimi zlasti mnogo vojakov. Ob šestih je bila pridiga prevz. g. knezoškofa, v kateri so tolažbe potrebni verniki prejeli v poljudni, v srec segajoči besedi času primerna navodila, da se namreč naj po opominu sv. apostola Pavla „Obnovite se v duhu svojih misli!“ obnovijo v duhu žive vere, neomahljivega zaupanja in dejanske ljubezni, v duhu krščanskega družinskega življenja, v duhu mohtve, pokore in zahvalnosti. Slovenski nadpastirski blagoslov in navdušeno peta cesarska pesem sta proti pol osmi uri zaključila imenično slovesnost. Pri cesarski pesmi se je po dolgem času pela zopet poslednja kifca, ki se nanaša na presvetlo cesarico. Dne 20. t. m. zjutraj ob 8. uri je mil. nadpastir imel v stolnici ob obilni udeležbi našega pobožnega ljudstva, slovesno mrtvaško opravilo za vse rajne avstrijske vojščake.

Nad denarjem, darovanim od vernikov za sv. maše, se neki dopisnik v raznih časnikih spodtika, češ, da se v gotovih krajih plača več maš, kakor jih tamošnji duhovniki morejo opraviti, in da bi se naj ta denar rajši obrnil v dobrodelne namene. Dotičnik niti ne sluti, kolika tolažba je vernikom zavest, da

s svetimi mašami, ki jih najemajo, morejo deželni pasteri milosti nakloniti dušam svojih umirlih dragih pačrjav. vho tako tudi pomagati živim v njihovih stiskah težavah. Hvala dobremu ljudstvu, ki mnogo, mnogo daruje za dobrodelne namene s telesnimi deli k. čanskega usmiljenja, obenem pa ne pozabi na duhovna dobra dela! Dopisnik tudi ne ve, kako vestno ravna sv. Cerkev z najetimi mašami, da obstojijo ostre naredbe, vsled katerih duhovniki odpošiljajo darove za sv. maše, ki jih sami v določenem času ne morejo odslužiti, višji oblast, in da jih ta razdeli med duhovnike, ki niso z njimi preskrbljeni. Naročniki sv. maš to dobro vedo in je to po njihovi volji in želji. Pač pa se dopisnikovo početje čudno vjema s početjem izdajalca Judeža Iskarjota, kateri edini se je hinavsko pohujševal nad maziljenjem Gospodovim v Betaniji, o čemer poroča sveto Pismo: „Marija je tedaj vzela dragega mazila, prave narde, in je mazila Jezusove noge, in hiša je bila napolnjena z duhom mazila. Eden njegovih učencev tedaj, Judež Iskarjot, tisti, ki ga je imel izdati, je rekel: Zakaj se to mazilo ni prodalo za tri sto denarjev in dalo ubogim? To pa je rekel, ne da bi mu bila skrb za uboge, temveč, ker je bil tat.“ (Jan. 12, 3-6.)

V Marijnem Celju bo dne 25. t. m. veliko vojno romanje. Kot cesarjev zastopnik se ga udeleži tudi nadvojvoda Karel Stefan.

Dr. Mile Starčević. V Zagrebu je umrl dne 10. marca velik prijatelj Slovencev, voditelj hrvatske pravaške stranke, dr. Mile Starčević. Za voditelja pravaške stranke je izvoljen istrski državni poslanec dr. Matko Laginja.

Nikljusti 20vinarski novci so veljavni samo do konca meseca aprila. S 1. majnikom izgubijo vse veljavo.

Državna podpora ubogim za meso. Kakor znano, je država obljubila revnim družinam poskrbeti ceno meso za mesec april, maj, juni. V to svrhu bo izdala 300 milijonov kron, od katerih pride 12 milijonov kron na Stajersko.

Gospodarske novice.

Zaradi oddaje jaje. Na Stajerskem hočejo upeljati tudi prisilno oddajo jajc. Vendar še stvar ni dozorela. Ako se upelje taka oddaja, je nameravajo poveriti znanim velikim jajčjim firmam. Mali trgovci se naj obrnejo s svojimi zahtevami na namestništvo, oddelek: prehranjevalni urad.

Oddaja sena v mariborskem glavarstvu. Kakor nam okrajno glavarstvo v Mariboru javlja, bo vlada zopet rekvirirala seno. Okrajnemu glavarstvu se je naročilo, da od posestnikov zahteva vse odvisne množine sena in jih odda kar najhitreje vojni upravi. Že odrejena zasega vseh nahajajočih se zalog sena in slame v političnem okraju mariborskem ostane torej tudi nadalje v polni veljavi. Nakupovati in odprodajati seno sme torej le, kdor ima dovoljenje od okrajnega glavarstva. Da se pa onim posestnikom, ki za svojo lastno živino nimajo dovolj sena, priskrbi potrebna množina sena, se je od okrajnega glavarstva postavljenim prevzemnikom sena naročilo, da naj posameznim strankam, ki prosijo za seno, če so prošnje upravičene, odvisno seno v dotičnih občinah kratkim potom odkažejo. Povsem nedopustno j nakupovati seno brez dovoljenja ali vednosti postavljenih prevzemnikov sena. Od okrajnega glavarstva so kot prevzemniki sena postavljeni: Henrik Sollag pri Sv. Lenartu, Anton Birgmayr v Mariboru, kmetijska zadruga v Račah, Andrej Kralj v Slov. Bistrici, Alfred Geuer v Poljčanah, Adam Kinzl pri Sv. Juriju ob juž. žel. Obenem se opozarja, da se prevzemna cena senu, oziroma otavi in slami, ni zvišala in da znaša še vedno 13 K. Brezpogojno je oddati od okrajnega glavarstva zahtevane množine sena in slame, istotako imajo občine dolžnost, pravočasno preskrbeti zahtevana vozila, ker bi se sicer proti osebam in občinam, katere zakrivijo zakasnelo oddajo, moralo neprizanesljivo postopati po zakonu o vojnih dajatvah. Dajatve za vojaštvo se morajo točno izvrševati.

Kako je z nadaljnjim rekviriranjem sena? Na vsestranske prošnje se je od višjih oblastij začasno ustavilo rekviriranje sena. Množina zahtevanega sena se je izdatno zmanjšala. Toda precej se ga še bo moralo oddati v deželi. Zato je zahteval centralni odbor c. kr. Kmetijske družbe, da se pri nadaljnjem rekviriranju zbere potrebna množina sena po celi deželi, pravično razdeljeno po vseh okrajih in se upošteva posebno tiste okraje, ki so že morali največ oddati, tako, da ne bodo zlasti nekateri okrajji hujše prizadeti na račun drugih okrajev, kjer se še ni toliko pobralo.

Novo najvišje cene za klavno živino. Cesarska namestnija je od 1. aprila 1917 naprej določila nove cene za klavno živino in sicer: za vole I. vrste 1 kg žive teže 3 K 50 v, II. vrste 3 K, III. vrste 2 K 50 v. Za krave I. vrste 3 K 10 v, II. vrste 2 K 60 v, III. vrste 2 K 10 v. Za bice in telice I. vrste 3 K 30 v, II. vrste 2 K 90 v, III. vrste 2 K 40 v. Za drobnjad gorej omenjenih vrst 1 K 80 vin. Ces. namestnija pravi, da so se za sedaj znižale samo cene za II. in III. vrsto; za I. vrsto pa se znižajo cene dne 1. junija. Sedaj določene cene veljajo pri hlevu posestnika. Običajnih 5% žive teže se bo še tudi odslej odtegovalo. — Ker imamo v naših krajih sedaj večinoma samo tako živino, ki se prištevata II. in III. vrsto, so naši živinorejci z znižanjem cen

hudo prizadeti, dočim se cene za živino Lavrstevski je imajo skoro izključno samo graščaki in pivovarji, mso znižale.

Kaj je z mlini? Iz mariborskega okraja nam piše prijatelj: Od dne 5. do dne 12. marca so bili mlini po celem Stajerskem zaprti. Namestnija je ukazala, da se ne sme v mlinih za to dobo nič žita sprejemati, pa tudi ne moko oddajati. V namestniški odredbi pa ni povedano, da mlini med tem časom ne bi smeli mleti. V drugih okrajih, n. pr. v lipniškem, radgonskem itd. so mlini mletli naprej, samo žita se ni sprejemalo in tudi moko se ni oddajalo. Le v mariborskem okrajnem glavarstvu je bila izjema. Mlino so morali ravno v času ustavit svoje delo, ko se je sneg topil in imajo manjši mlino vsaj dovolj vodne moči. S tem se je izgubilo mnogo dragocenejšega časa. Skode nimajo samo mlinarji, ampak tudi družine, ki imajo žito v mlinu in že komaj čakajo, da bi dobile kako trohico moko. Po mojem mnenju je okrajno glavarstvo namestniški odlok napačno razlagalo. Spomladanska voda bo odtekla in mlino bodo zopet stali. Naj bi se v bodoče take važne gospodarske zadeve, ki so splošno-gospodarskega pomena, malo bolje premislile.

Cene za les. V naši državi se potrebuje vedno več lesa, zlasti tovarnam za izdelovanje železniških vozov primanjkuje trdega lesa. Cene za nekatere vrste lesa so od meseca oktobra 1916 narasle za 40%. Tudi tovarne za izdelovanje papirja imajo veliko premalo lesa. Zveza dunajskih velikih lesnih trgovin je sklenila sledeče lesne cene, ki so veljavne za kubični meter do preklica: Hlodi (mehek les) 52—64 K, hlodi (hrastov, bukov les) 95—126 K, debele deske iz trdega lesa 200—248 K. V sled splošnega in velikega pomanjkanja vsakovrstnega lesa je nastala v lesni trgovini velika nestalnost v cenah.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zalcu je bilo tudi v pretekli dobi popraševanje po tujem hmelju zelo malenkostno in tudi cene so nekoliko padle. Cene za Stajerski in moravski hmelj so se gibale med 90 in 110 K. — Od 1010 avstrijskih pivovarn je do sedaj 600 ustavilo svoj obrat. V času od 1. junija do konca meseca septembra bodo vsled pomanjkanja ječmena ustavile obrat vse avstrijske pivovarne. Hmeljski nasadi so na Češkem slabo prezimili: ena petina je baje uničena.

Najvišje cene za sladkorčke. Izšla je ministrska naredba, ki določa najvišje cene za raznovrstne sladkorčke, kot bombončke, karamele itd. Cene za sladkorčke boljše kakovosti so določene od 5 K do 5 K 50 v za 1 kg, za sladkorčke slabše kakovosti pa 4 K do 4 K 50 v za 1 kg. Za 1 kg kandis-sladkorja je določena najvišja cena 2 K 40 v. Tudi za nadrobno prodajo sladkorčkov so določene najvišje cene.

Razne novice.

Surovo maslo namesto piva. Gostilničar v Welsu na Gornje-Avstrijskem si je naročil po železnici večjo množino sodčkov piva. Na kolodvor je poslal po pivo svojega dolgoletnega zvestega hlapca. Ko je hlapec nalagal na voz sodčke, je opazil, da je bil eden sodček lahkejši od drugih in da je v sodčku klopotalo. Mislil, da si je nekdo po nepoštenem privoščil nekaj litrčkov piva, je naznanil zadevo postajenačelniku, kajti njegov gospodar mu o tihočapstvu ni ničesar povedal. Ko so na postaji odprli ta čudni sodček, je bilo v njem namesto piva — surovo maslo. Blago je bilo zaplenjeno in gostilničar izročen sodišču. Tako je zvesti hlapec proti svoji volji ovadil svojega lastnega gospodarja.

Draga pasja pečenka. Lastnik kavarne „Parlament“ v Pragi je imel zelo lepega psa, za katerega so mu ponujali 600 K. Nekega dne je pes izginit. Sojka, begunec iz Galicije, je izvabil psa v praško predmestje Kraljevi Vinogradi, ga zaprl v svoje stanovanje in ga ubil. Policaj je našel v stanovanju Sojke kožo ubitega psa, kos pasje pečenke in skledo zelja. Ker je tehtalo meso ubitega psa 10 kg, je stal 1 kg pasje pečenke 60 K. Pač zelo draga pasja pečenka.

Staro prerokovanje. V prastarem skandinavskem rokopisu so našli sledeče prerokovanje za leto 1817—1818: V teh letih ne bodo stari ljudje sitni in prepirljivi, mlada dekleta ne bodo radovedna, mladi ljudje bodo ponižni, govorili bodo malo in spošobno in o pravem času. Novoporočeni ne bodo porabili dve tretjini svoje dote za proslavljanje poroke. Stare zakonske dvojice bodo prenašale radovoljno drug drugega napake. Mladi ženski svet ne bo gledal toliko na modo, kakor na to, kar mu pristaja po stanu, premoženju in obrazu. Botre in sosedice bodo govorile druga o drugi samo lepe reči. Namigovalke (kokete) bodo skrbele pred vsem, da bi le dopadle svoemu lastnemu možu. Učenjaki se ne bodo iznehajali več samih neumnosti, modri ljudje ne bodo počenjali neumnosti, odvetniki bodo končali vsako pravdo hitro, sodniki bodo spali samo po noči. Trgovci bodo prodajali tako pošteno, da bo samo za tretjino predrago. Vino bodo delali vinogradniki in trgovci samo jesni, vode mu bodo prilivali samo o polne pri kosilu. Bogatini bodo ljudomili, reveži delavni. Vsak človek bo zadovoljen s svojim stanom in vsi ljudje istega stanu in posla se bodo ljubili med seboj.

Bogomila, molitvenik za dekleta, je popolnoma razprodan in se naj ne naroča več, ker ga ne more nikomur več poslati. Tiskarna sv. Cirila.

Najnovejša poročila.

Iz uradnih poročil.

Na avstrijskih in nemških bojiščih nič posebnega. — Bitka v Macedoniji se nadaljuje. Naši so v naskoku izrgali Francozom višine severnovzhodno od Trnovega in Snegovega, ki so nedavno ostale v francoskih rokah.

Dve upravniški vladi

V Petrogradu sestojita pravzaprav dve vladi: ena je izvrševalni odbor dume, druga izvrševalni odbor petrograjskih delavcev. Dumin odbor je za vojsko, delavski odbor za mir. Dosedaj se je zgodilo le, kar sta oba odbora dogovorno odločila. Zdi se, da je delavski odbor zasedaj mnogo vplivnejši. Za njim stojijo delavci in vojaštvo. Delavski odbor ni hotel, da sprejme Mihael Aleksandrovič vlado, dokler ni določena ustava. Odbor tudi Nikolaja Nikolajeviča ni maral za vrhovnega poveljnika.

Car vjet?

Poveljnik severne ruske fronte, general Ruski, se je postavil popolnoma ob stran upornikov. Ruski je bil, ki je carja držal siloma v Pskovu ter ga prisilil, da se je odpovedal prestolu. Poveljnik južne fronte, general Brusilov, je ostal carju zvest. Ko mu je predsednik dume, Rodzianko, brzojavil, da se naj pridruži upornikom, mu je odgovoril: „Storil bom svojo dolžnost napram carju!“

Ruska armada na fronti brez živil.

Iz Berolina se poroča, da že od 10. marca ne vozijo iz notranosti Rusije na fronto nobeni vlaki, tako, da armada ne dobiva nič več živil, municije in drugih potrebščin. Posledica tega je, da so sedaj že vsa vojaška skladišča za živež prazna. Ustaši so tudi ustavili v Moskvi vse železniške vlake, ki so prevažali živila iz Sibirijske za armado na fronto in so razdelili med prebivalstvo vsa živila, namenjena za vojaštvo na fronti.

Oklic nove vlade.

Začasna ruska vlada je izdala na rusko ljudstvo dne 19. t. m. oklic, v katerem opisuje vzroke, ki so privedli do sedanjih dogodkov. V oklicu pravi nova vlada, da so bili vsi poizkusi zaman, da bi se dosedanega carja in njegovo vlado spravilo na pot skupnosti z ljudstvom. In ko je Rusija radi protipostavnih in škodljivih dejanj vladujočih krogov bila pred največjo nesrečo, je ljudstvo vzelo vso moč v svoje roke. Sedanja vlada obljublja, s svoje strani storiti vse, da se armadi zagotovi vse potrebno, da se vojska vodi do zmagovitega konca. Vlada bo zvesto varovala vse zveze z državami, s katerimi je država zvezana. Kar se tiče oblike novega vladstva bo sedanja vlada, kakor hitro mogoče sklicala ustavno zborovanje na podlagi splošne volilne pravice, pri čemer bo pa tudi hrabrim braniteljem domovine zagotovila udeležbo pri volitvah v parlament. Vlada bo tudi skrbelo za določitev načel, ki vsem državljanom tudi zagotovijo udeležbo pri občinskih volitvah, ki se bodo vršile na podlagi splošne volilne pravice. Hvaležno se tudi spominja tistih, ki so padli v boju za politično ali versko misel, ter bo z veseljem tiste, ki so trpeli za blagor dežele, poklicala iz pregnanstva in iz ječe.

V Rusiji vedno bolj za mir.

Svedski listi pišejo, da je treba smatrati dogodke v Rusiji kot znak za bližanje zmage socialistične mirovne stranke. List „Svenska Dagblad“ piše: Na dreganje Anglije so svobodomiselnne stranke dvignile v dumski zastavo revolucije. Hoteli so na ta način strmoglaviti nazadnjaško vlado, ker so jo sumili, da dela za mir. Toda razmere so se razvijale tako, da si je delavska stranka, ki je že davno zahtevala konec vojske, pridobila vso moč. Razvoj dogodkov v Rusiji pomenja za Anglijo novo razočaranje.

Zahteve ruskih socialistov.

Pariški list „Temps“ poroča, da so zastopniki ruskega delavstva za vstop svojega člana Kerenskija v novo ministristvo, stavili med drugim sledeče pogoje: Začasna vlada mora kljub vojski uesti zahtevane ustavne preosnove. V program nove vlade se mora dati določilo, po katerem si smejo vsi narodi ruske države sami označiti svojo narodnost. Dovoliti se jim mora, da se lahko svobodno razvijajo. Izvoliti se mora posebna komisija delavcev in vojakov, ki bo nadzorovala dejanja začasne vlade.

Revolucija tudi v vojni mornarici.

V ruski vojni mornarici v Vzhodnem morju je dne 16. marca izrekel del brodivja zaupanje vrhovnemu poveljniku vojne mornarice, admiralu Nepeninu, dočim mu je manjši del izrekel nezaupnico. Nastali so nemiri, v katerih je bilo nekaj častnikov umorjenih ali ranjenih. Dan pozneje je bil po nesreči usmrčen tudi admiral Nepenin.

Dopisi.

Maribor. Pred izjemnim sodiščem tukajšnjega okrožnega sodišča se je dne 20. t. m. pričela obravnava proti mesarju, gostilničarju in živinskemu nakupovalcu Avgustu Stanitz na Bregu pri Ptuj. Ta je obdolžen, da je kot pooblaščenec graske živinske vnovčevalnice pri prevzemanju živine iz ptujskega okraja s ponarejenimi računi in listinami ogoljufal ne samo posamezne posestnike, ampak tudi vnovčevalnico, mesarje in vojaški erar. K obravnavi, ki je trajala dva dni, je povabljenih nad 100 prič. Stanitz je bil dne 21. t. m. obsojen na 4 leta težke ječe.

Sv. Lenart v Slov. gor. Martin Križan, posestnik in občinski svetovalec v občini Senarska v Slov. gor., je obhajal dne 11. svečana zlato poroko. Imenovani je star 74, njegova soproga 73 let. Oba sta še čvrsta in zdrava.

Sv. Rupert v Slov. gor. Žalostno novico nam poroča Rudolf Malek. Padel je dne 18. februarja junaške smrti Franc Muršec, posestnikov sin v Nadbišecu. Bil je veren katoličan, zvest naročnik „Slovenskega Gospodarja.“ Pri stotnji ga je vse ljubilo. Tudi njegov poročnik zelo žaluje za njim, ker ga je imel rad kot svojega brata.

Sv. Jurij v Slov. gor. Nemila smrt je v Dolajševi hiši pobrala najstarejšega sina in brata Martina, kateri je, spreviden s sv. zakramenti, dne 1. marca, mirno v Gospodu zaspal. Bil je zelo priljubljen daleč naokrog. Bil je treznega značaja in dober gospodar. Bil je zvest čitatelj „Slovenskega Gospodarja“ in „Straže.“ Ko je izbruhnila svetovna vojska, se je poslovil koj prvi dan od svojih domačih in šel na bojišče. Zadet je bil od ruske krogle. S komaj zaceljeno rano je šel v drugič na bojišče. Po zopetnem večmesečnem bojevanju je močno zbolel na tifusu. Ko je ozdravel, je šel v tretje na bojišče proti Italijanu. Prijavil se je v vojno orožniško šolo. Bolehal je na pljučih in je prišel v bolnišnico. Dne 19. februarja je prišel na dopust. Nepričakovano veselje se je kmalu spremenilo v veliko žalost. Po tem pardnevem dopustu se je za vselej poslovil v boljšo večnost, kjer naj uživa večno veselje.

Kapela pri Radencih. Nemila smrt je pobrala moža-črnovoinika Franca Bračko iz Velikega Janišberga. Na Tirolskem se je vsled hudega mraza zelo močno prehladil in dne 15. prosinca je, previden s sv. zakramenti za umirajočee, zatislil oči za vedno. Rajni je bil mirnega in treznega značaja, bil je mož na pravem mestu.

Podova pri Račah. Za vedno je zatislil oči dne 28. februarja velespoštovani kmet Stefan Veber, star 32 let. Hrabro se je bojeval od začetka vojske na raznih bojiščih. Morilne krogle so mu prizanesle, pa silni napor in prehlajenje mu je uničilo zdravje. 7 mesecev je bil v bolnišnici v Pragi. Pred kratkim pa dobi žena obvestilo, naj pride po moža, da ga spravi v domovino. Pa nemila usoda ga ni pustila živeti med dragimi domačimi. Komaj je prišel domov, je že drugi dan, to je dne 28. svečana, previden s sv. zakramenti, mirno in vdan izdihnil svojo junaško dušo. Zapustil si, dragi Stefan, štiri majhne otročiče in v trpljenje obdano ženo. Kako si nam bil priljubljen, pač najbolj spričuje mnogoštevilna udeležba pri pogrebu. Oddelek vojaštva iz Rač je nosil krsto ranjkega ter so ga spremili na slivniški mirodvor, kjer si naj telesni ostanki odpočijejo od viharjev svetovnega nemira.

Marenberg. Občni zbor mladinske organizacije, ki se je vršil pri Sv. Janezu v nedeljo, dne 11. sušca, je bil zadovoljivo obiskan. Ko se je podalo letno poročilo, je sledila volitev odbora, ki je ostal večinoma prejšnji. Nato smo slišali nekaj poučnih in šaljivih govorov ter deklamacij. Napravili smo si tudi nekaj načrt za bodočnost, kako je treba šole odraslo mladino, zlasti mladeniče, pritegniti v mladinsko zvezo, da tako ne pozabijo na svojo nadaljno izobrazbo. Dosedanji udje naj navajajo nove k temu, da bodo redno zahajali k sestankom, in radi čitali knjige in časnike, ki jih imamo na razpolago. Tako nam nudijo sestanki pouk in razvedrilo obenem.

Smartno na Paki. Citali smo v časnikih, da je bil naš vrli župan Martin Pirtovšek od Njih Veličanstva presvitlega cesarja odlikovan s srebrnim križcem s krono. To odlikovanje nas je prav srčno razveselilo. Če je kateri župan zaslužil odlikovanje, tako ga je g. Pirtovšek. On je bil nepretrgano od l. 1868 v občinskem odboru, bil je 6 let občinski odbornik, 20 let svetovalec, oziroma namestnik župana in 23 let župan. On je kot župan gospodaril prvih 14 let z 20% in prihranil 5000 K denarja. Ustanovil je prostovoljno požarno brambo in kmetijsko podružnico. Hranilnico in posojilnico pa sta ustanovila gg. Pirtovšek in č. g. župnik Jožef Kolarič. Oba gospoda delujeta še sedaj pri domačem zavodu v splošno zadovoljnost. Na ta način sta dosegla omenjena dva gospoda, da ima naša Hranilnica, kljub malemu oblihu in malemu prometu zdaj v svojem 17. upravnem letu 18.000 K rezervnega zaklada ali čistega dobička. Za vzgledno delovanje bomo mi in naši nasledniki našemu županu in č. g. župniku vedno hvaležni in jih bomo ohranili v dobrem spominu.

Lotarijske številke.

Gradec, dne 14. marca 1917. 40 61 67 76 87
Lina, dne 17. marca 1917. 21 10 79 89 61